

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ

**ІНДИВІДУАЛЬНА ПОДАТКОВА КОНСУЛЬТАЦІЯ
від 21.01.2022 р. № 93/ІПК/99-00-04-03-06**

Щодо оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором окремих видів доходів платника податку

Державна податкова служба України, керуючись ст. 52 Податкового кодексу України (далі – Кодекс), розглянула звернення щодо оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором окремих видів доходів платника податку і в межах компетенції повідомляє.

Платник податків, який за рішенням суду сплатив кошти фізичній особі – звільненому працівнику у вигляді вихідної допомоги, витрат зі сплати судового збору та витрат на правничу допомогу, просить надати індивідуальну податкову консультацію щодо оподаткування податком на доходи фізичних осіб та військовим збором зазначених доходів фізичної особи та нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок).

Статтею 129¹ Конституції України встановлено, що суд ухвалює рішення іменем України. Судове рішення є обов'язковим до виконання.

Правові засади справляння судового збору, платників, об'єкти та розміри ставок судового збору, порядок сплати, звільнення від сплати та повернення судового збору визначає Закон України від 08 липня 2011 року № 3674-VI «Про судовий збір», відповідно до ст. 1 якого судовий збір – це збір, що справляється на всій території України за подання заяв, скарг до суду, за видачу судами документів, а також у разі ухвалення окремих судових рішень, передбачених цим Законом. Судовий збір включається до складу судових витрат.

Крім того згідно зі ст. 133 глави 8 «Судові витрати» Цивільного процесуального кодексу України судові витрати складаються з судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи.

Водночас ст. 67 Конституції України передбачено, що кожен зобов'язаний сплачувати податки і збори в порядку і розмірах, встановлених законом.

Оподаткування доходів фізичних осіб регулюється розділом IV Кодексу, відповідно до п. 162.1 ст. 162 якого платником податку є, зокрема, фізична особа – резидент, яка отримує доходи з джерела їх походження в Україні, податковий агент.

Об'єктом оподаткування фізичної особи – резидента є загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід (п.п. 163.1.1 п. 163.1 ст. 163 Кодексу).

Статтею 165 Кодексу встановлено вичерпний перелік доходів, які не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку.

Крім того, звільняються від оподаткування військовим збором доходи, що згідно з розділом IV Кодексу не включаються до загального оподаткованого доходу фізичних осіб (не підлягають оподаткуванню, оподатковуються за нульовою ставкою), крім доходів, зазначених у пунктах 3 і 4 п. 170.13¹ ст. 170 Кодексу (п.п. 1.7 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Водночас п. 164.2 ст. 164 Кодексу визначено перелік доходів, що включаються до загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника податку, зокрема:

- дохід, отриманий платником податку як додаткове благо (крім випадків, передбачених ст. 165 Кодексу) у вигляді суми грошового відшкодування будь-яких витрат або втрат платника податку, крім тих, що обов'язково відшкодовуються згідно із законом за рахунок бюджету або звільняються від оподаткування згідно з розділом IV Кодексу (п.п. «г» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу);
- інші доходи, крім зазначених у ст. 165 Кодексу (п.п. 164.2.20 п. 164.2 ст. 164 Кодексу).

Також вказаний дохід є об'єктом оподаткування військовим збором (п.п. 1.2 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу).

Нарахування, утримання та сплата (перерахування) податку на доходи фізичних осіб та військового збору до бюджету здійснюється у порядку, встановленому ст. 168 Кодексу.

Податковий агент, поняття якого наведено у п.п. 14.1.180 п. 14.1 ст. 14 Кодексу, що нараховує (виплачує, надає) оподатковуваний дохід на користь платника податку, зобов'язаний утримувати податок на доходи фізичних осіб та військовий збір із суми такого доходу за його рахунок використовуючи ставку податку 18 відс., визначену в ст. 167 Кодексу, та ставку військового збору 1,5 відс., встановлену в п.п. 1.3 п. 16¹ підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу (п.п. 168.1.1 п.168.1 ст. 168 Кодексу).

Податковий агент прирівнюється до платників податку і має права та виконує обов'язки, встановлені Кодексом для платників податків (п. 18.2 ст. 18 Кодексу).

Враховуючи викладене, сума судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи, яка відшкодовується фізичній особі за рішенням суду юридичною особою, включається до загального місячного (річного) оподаткованого доходу такого платника як додаткове благо та оподатковується податком на доходи фізичних осіб і військовим збором на загальних підставах.

Дохід отриманий фізичною особою – звільненим працівником у вигляді вихідної допомоги, виплаченої за рішенням суду, оподатковується податком на доходи фізичних осіб і військовим збором як інший дохід.

При цьому юридична особа є податковим агентом щодо нарахування, утримання та сплати податку на доходи фізичних осіб і військового збору з зазначених доходів, нарахованих на підставі рішення суду.

Крім цього, така юридична особа як податковий агент прирівнюється до платників податку і має права та виконує обов'язки, встановлені Кодексом для платників податків.

Пунктом 1 частини першої ст. 4 Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464) визначено, що платниками єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) є роботодавці, зокрема підприємства, установи та організації, інші юридичні особи, утворені відповідно до законодавства України, незалежно від форми власності, виду діяльності та господарювання, які використовують працю фізичних осіб на умовах трудового договору (контракту) або на інших умовах, передбачених законодавством, чи за цивільно-правовими договорами, у тому числі філії, представництва, відділення та інші відокремлені підрозділи зазначених підприємств, установ і організацій, інших юридичних осіб, які мають окремий баланс і самостійно ведуть розрахунки із застрахованими особами.

Базою нарахування єдиного внеску для роботодавців є сума нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України від 24 березня 1995 року № 108/95-ВР «Про оплату праці», та сума винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за цивільно-правовими договорами (п. 1 частини першої ст. 7 Закону № 2464).

Водночас, згідно з частиною сьомою ст. 7 Закону № 2464 перелік видів виплат, на які не нараховується єдиний внесок, затверджується Кабінетом Міністрів України.

Так, постановою Кабінету Міністрів України від 22 грудня 2010 року № 1170 затверджено Перелік видів виплат, що здійснюються за рахунок коштів роботодавців, на які не нараховується єдиний внесок, згідно із п. 4 розділу I якого не є базою для нарахування єдиного внеску вихідна допомога у разі припинення трудового договору.

Отже, дохід отриманий фізичною особою – звільненим працівником у вигляді вихідної допомоги, сума судового збору та витрат, пов'язаних з розглядом справи, яка відшкодовується фізичній особі за рішенням суду юридичною особою, не є базою нарахування єдиного внеску.

Згідно з п. 52.2 ст. 52 Кодексу індивідуальна податкова консультація має індивідуальний характер і може використовуватися виключно платником податків, якому надано таку консультацію.